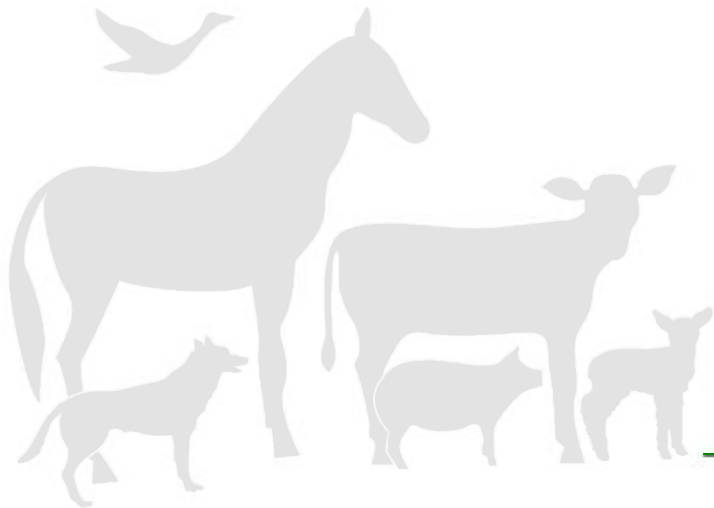

Sytuacja epidemiologiczna ASF w Polsce

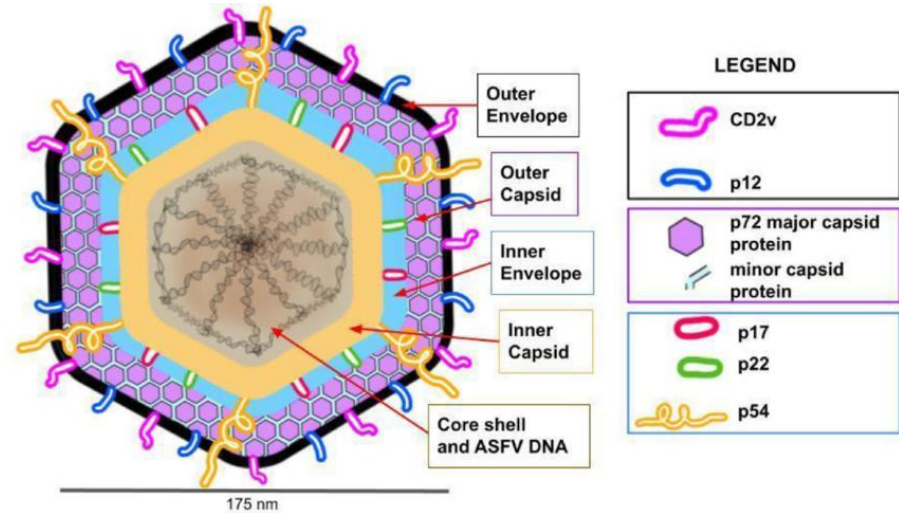
Maciej Frant

Dział Wirusologii i Chorób Wirusowych Zwierząt,
PIWet-PIB w Puławach

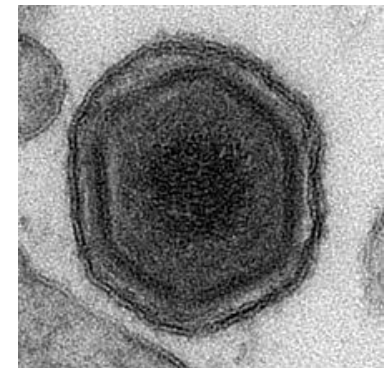
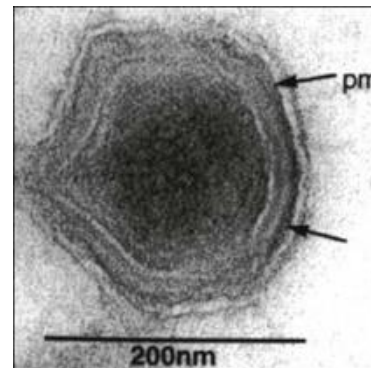
Puławy, 16.09.2026

ASFV – informacje ogólne

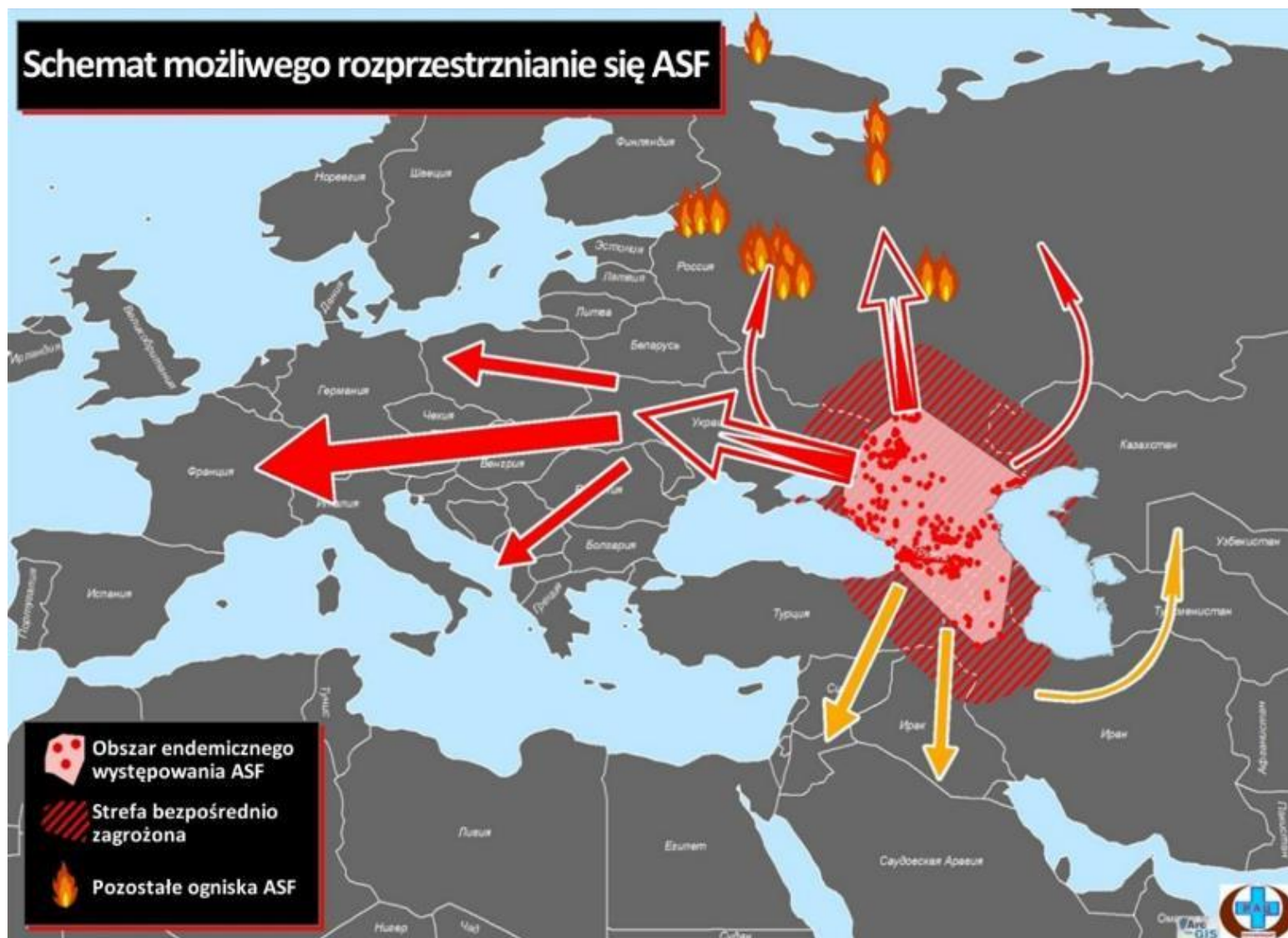
- **Wirus dsDNA**
- Powoduje nieuleczalną, śmiertelną chorobę świń i dzików,
- Choroba zabija nawet w 10 dni
- Wyróżniamy **24 genotypy**
- Pochodzenie – Afryka (pierwszy opis - Kenia 1922)
- Pierwsza introdukcja do Europy 1957 (Portugalia) – **genotyp I**
- Druga introdukcja do Europy Gruzja (2007) - **genotyp II**
- ASF w Polsce – luty 2014
- **W Polsce występuje wyłącznie genotyp II**

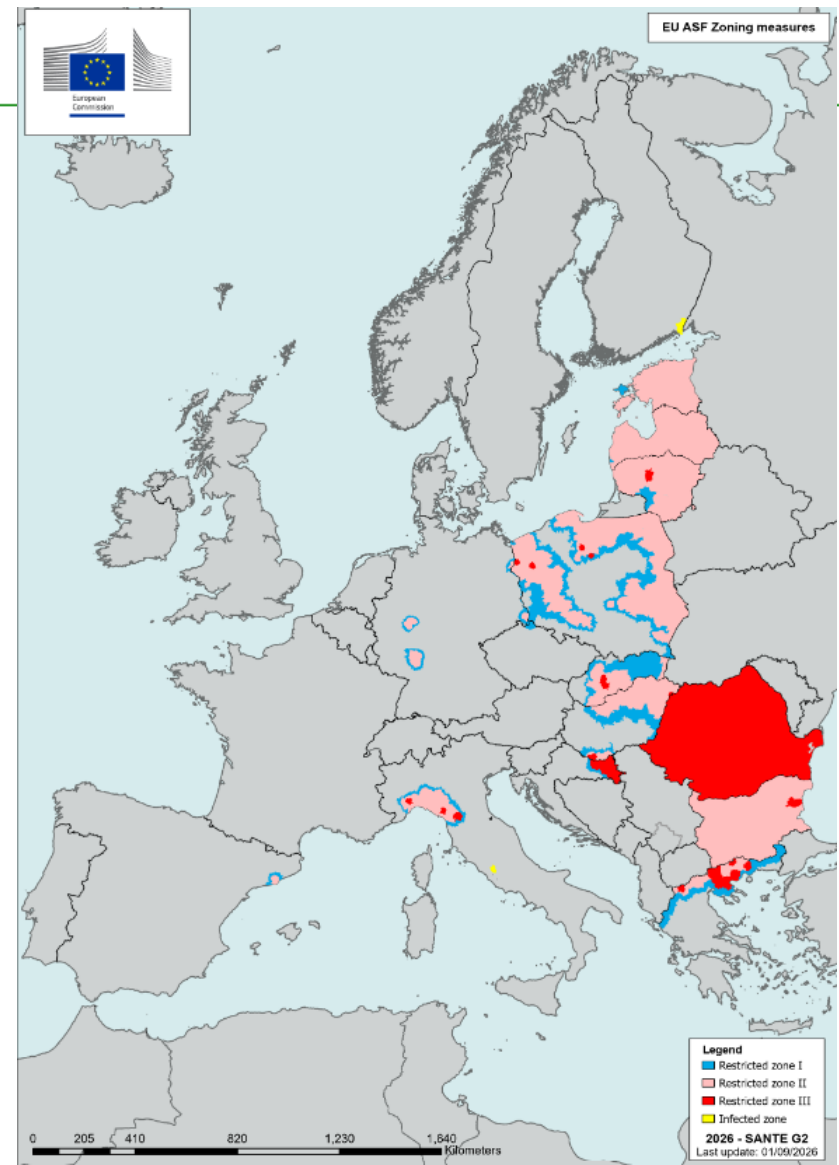
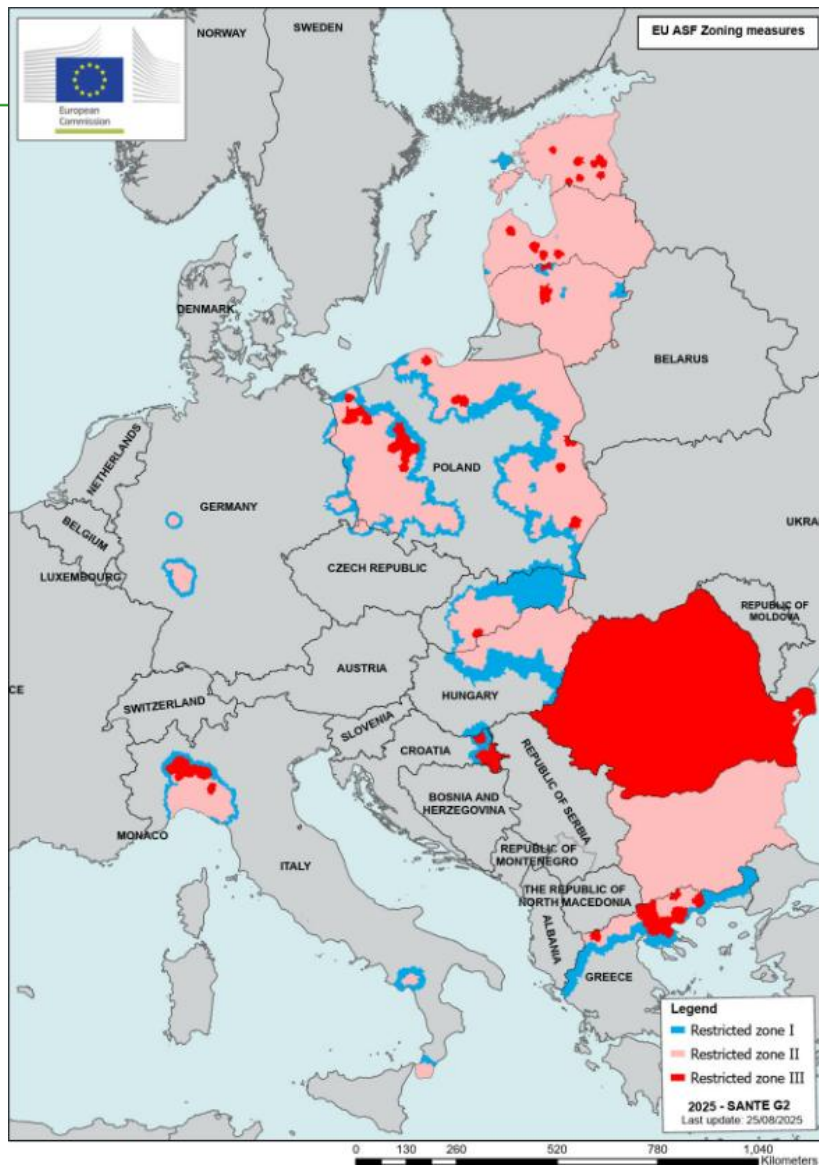

[10.1016/j.immuno.2022.100019](https://doi.org/10.1016/j.immuno.2022.100019)

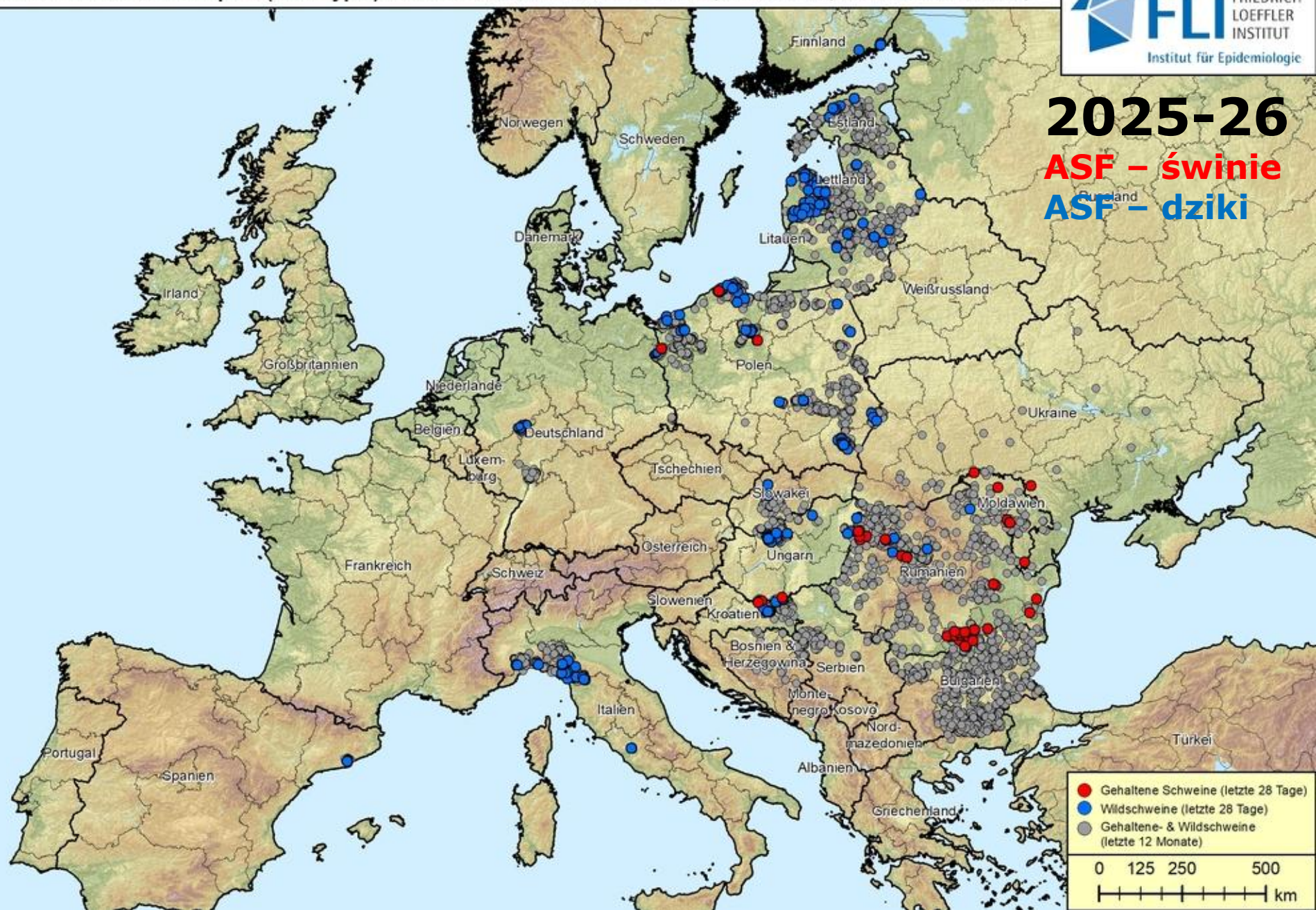

NIESTETY SPRAWDZA SIĘ SCENARIUSZ NAUKOWCÓW STWORZONY PONAD 10 LAT TEMU...

2025-26
ASF – świnie
ASF – dziki

ASF w UE w 2026

Kraj	ASF (dziki)	ASF (świnie)
Bułgaria	282	1
Chorwacja	106	130
Czechy	0	0
Estonia	82	0
Finlandia	35	0
Hiszpania	57	0
Niemcy	701	0
Grecja	1	0
Węgry	615	6
Włochy	1079	3
Łotwa	562	1
Litwa	856	0
Polska	1647	8
Rumunia	295	292
Słowacja	131	3
Szwecja	0	0
Łącznie	6449	444

ASF w pozostałych krajach Europy w 2026

Kraj	ASF (dziki)	ASF (świnie)
Albania	0	0
Bośnia i Hercegowina	10	13
Czarnogóra	0	0
Macedonia Północna	0	0
Mołdawia	23	24
Serbia	65	214
Ukraina	7	8
Łącznie	105	259

Zrozumieć ASF...

Wiedza konieczna do zrozumienia ASF wykracza poza epidemiologię choroby i jej przebieg u zwierząt!

Lata doświadczeń z ASF

- ✓ Istotnie wzbogaciliśmy wiedzę nt. ASF
- ✓ Znamy drogi i sposoby transmisji ASF
- ✓ Dysponujemy dobrymi i szybkimi metodami diagnostyki lab.

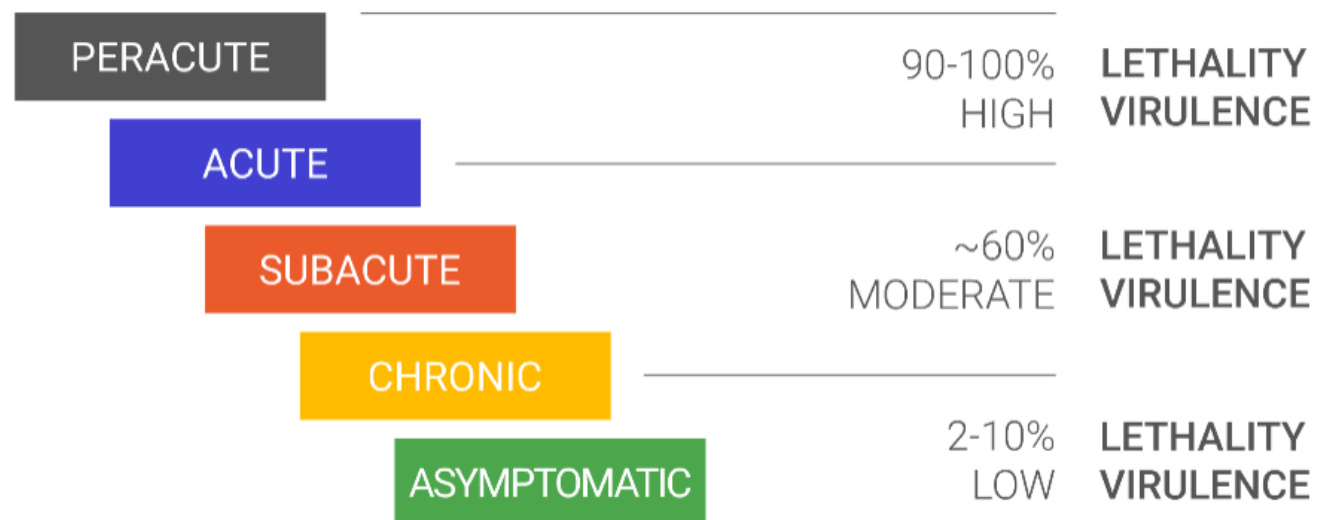

Formy ASF i powiązane objawy kliniczne

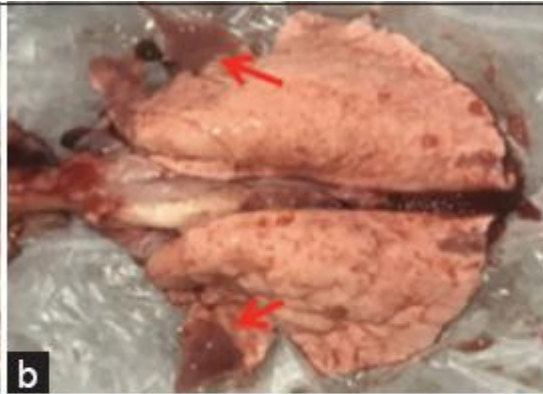
Nadostra (Peracute)	Ostra (Acute)	Podostra (Subacute)	Przewlekła (Chronic)
* Wysoka gorączka	* Wysoka gorączka	* Podobna do postaci ostrej	* Niska lub nawracająca gorączka
* Anoreksja (brak apetytu)	* Anoreksja (brak apetytu)	* Nawracająca gorączka	* Duszność
* Zaleganie	* Zaleganie, depresja	* Bardziej wyraźne objawy krwotoczne	* Obrzęknięte stawy
* Nagła śmierć bez objawów	* Zaczerwienienie skóry	* Obrzęknięte stawy	* Obrzęki
	* Wybroczyny w skórze i narządach wewnętrznych	* Obrzęki	* Zaczerwienione obszary skóry, grudki przechodzące w nekrozę (martwicę)
	* Wymioty		* Anoreksja i utrata masy ciała
	* Zaparcia lub biegunka		* Zaleganie
	* Duszność		
	* Wydzielina z nosa lub oczu (krwista)		
	* Poronienia		
	* Brak koordynacji ruchowej		
	* Objawy z ośrodkowego układu nerwowego		
Śmiertelność (Mortality)	Do 100%	30-70%	Sporadyczna, poniżej 30%

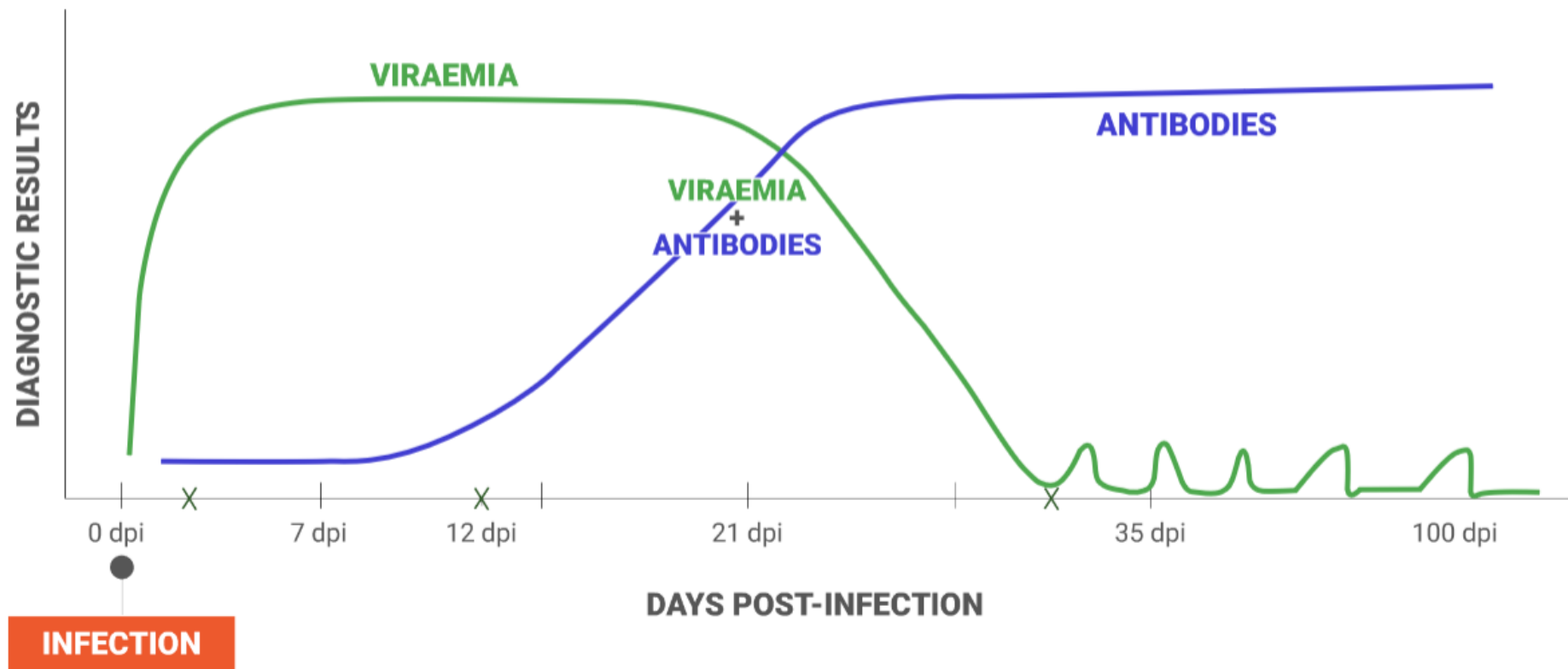
CLINICAL FORMS OF AFRICAN SWINE FEVER ACCORDING TO THE VIRULENCE OF THE ISOLATE INVOLVED

Figure→ Dynamic of African Swine Fever virus infection with respect to the different clinical forms

(a) Po otwarciu jamy brzusznej widoczna jest splenomegalia,
(b) wieloogniskowe wybroczyny oraz liczne obszary konsolidacji (stwardnienia) płuc w płatach doczaszkowych,
(c) krwotoczne zapalenie węzłów chłonnych wokół żołądka i wątroby,
(d) krwotoczne zapalenie węzłów krezkowych chłonnych,
(e) Liczne krwawe wybroczyny w korze nerek oraz (f) wylewy krwawe na skórze głowy i szyi

Opinia EFSA na temat sytuacji ASF w Europie – dziki

„Naturalne” szerzenie się ASF w raz z populacją zakażonych dzików postępuje w tempie pomiędzy 2,9 and 11,7 km/rok. Średnia gęstość w obwodach łowieckich wynosi od 0 -**0,1 dzika na km²**.

Produkty zwierzęcego pochodzenia

Wirus ASF może pozostać zakaźny w produktach spożywczych, takich jak: schłodzone mięso (co najmniej 15 tygodni)

Niedogotowane, suszone i wędzone mięso wieprzowe (dzika) oraz tusza świń (dzików) muszą być traktowane jako produkty potencjalnie niebezpieczne!!! **(dla zwierząt!!)**

Szczególnie oporny na działanie niskich temperatur

PRODUKT	PRZEŻYWALNOŚĆ (DNI)
Solone mięso odkostnione	182
Solone mięso z kością	182
Gotowane mięso odkostnione	0
Gotowane mięso z kością	0
Suszone mięso odkostnione	300
Suszone mięso z kością	300
Wędzone mięso odkostnione	30
Mięso mrożone	1000
Chłodzone mięso odkostnione	110
Chłodzone mięso z kością	110
Suszony tłuszcz	300
Podroby	105
Skóra/tłuszcz	300

Wirus zachowuje właściwości zakaźne we krwi, kale, tkankach (zwłaszcza surowych, niedogotowanych produktach pochodzenia wieprzowego, dziczyzny) przez długi okres (nawet 3-6 m-cy).

Obecność wirusa w śledzienie zakopanej w ziemi potwierdzono nawet po 270 dniach!!!

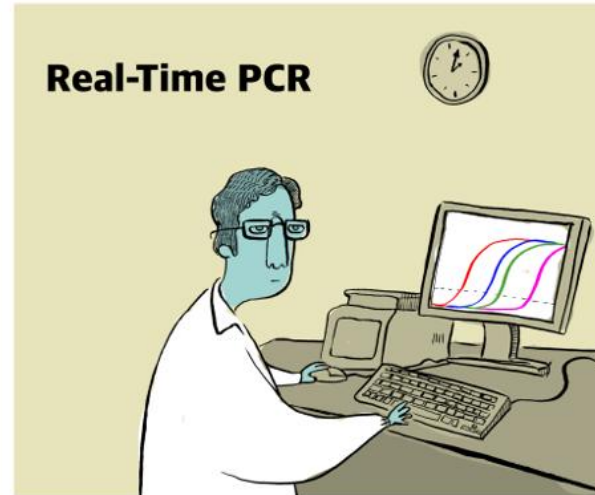
Diagnostyka ASF

Diagnostyka ASF w Polsce

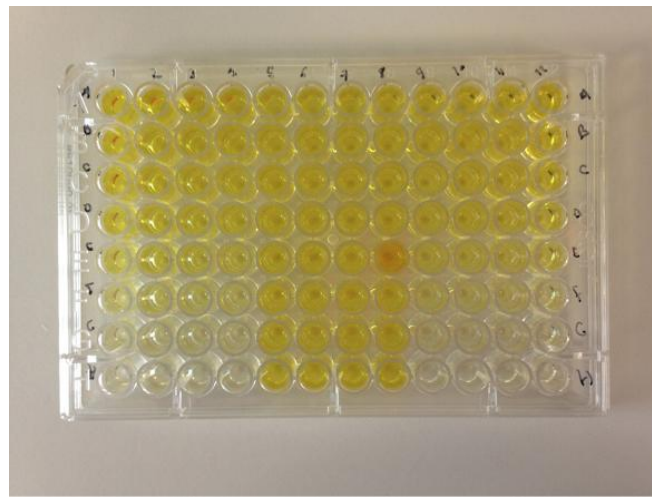

real-time PCR

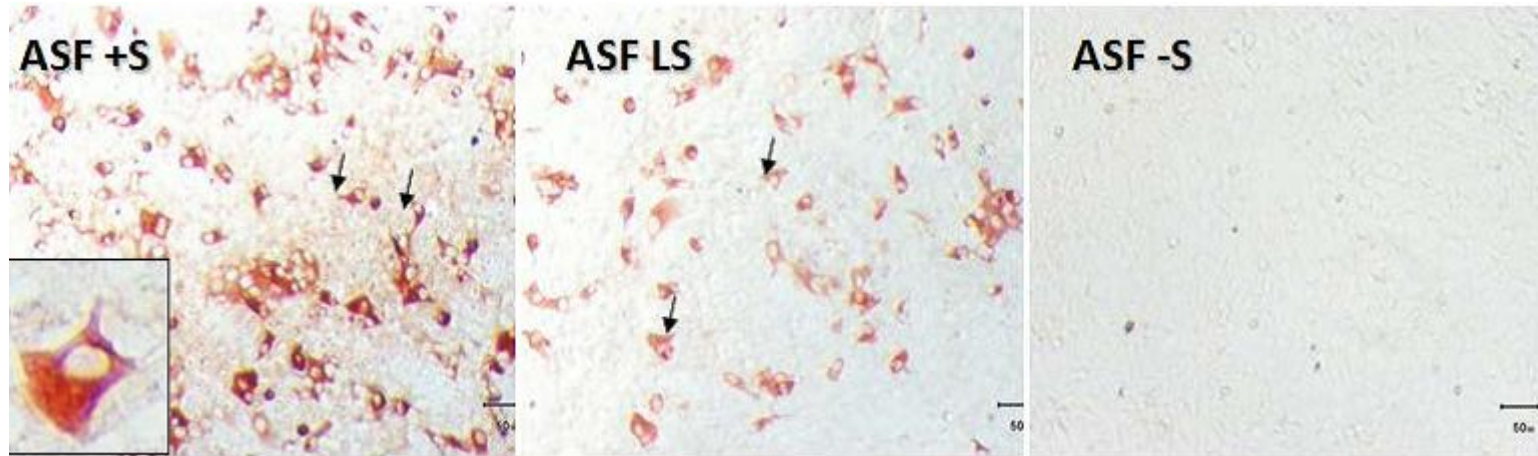

facebook.com/pedromics

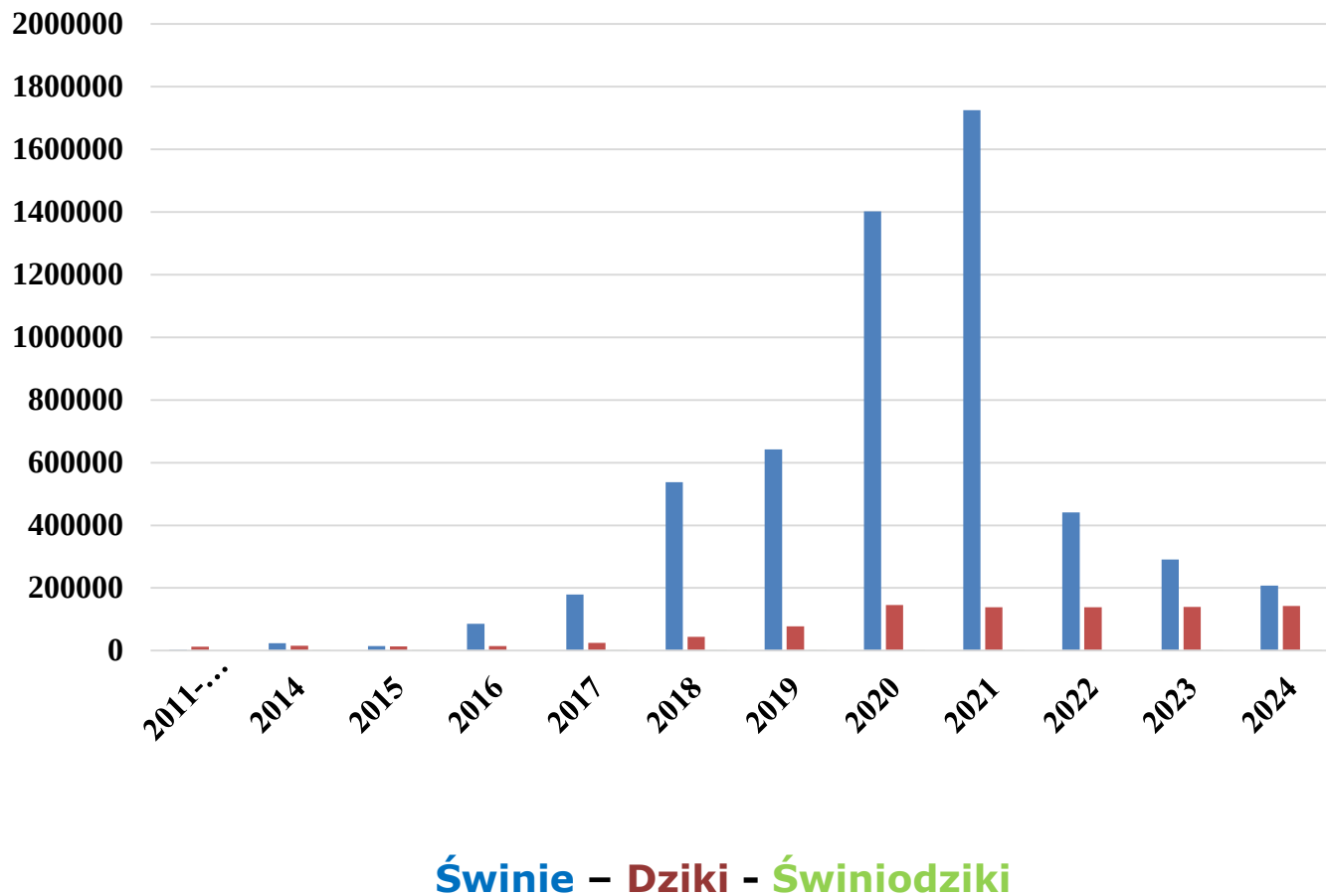
ELISA

IPT

Badania w KLR ds. ASF oraz w laboratoriach urzędowych

Obserwacje dotyczące ASF u dzików w Polsce

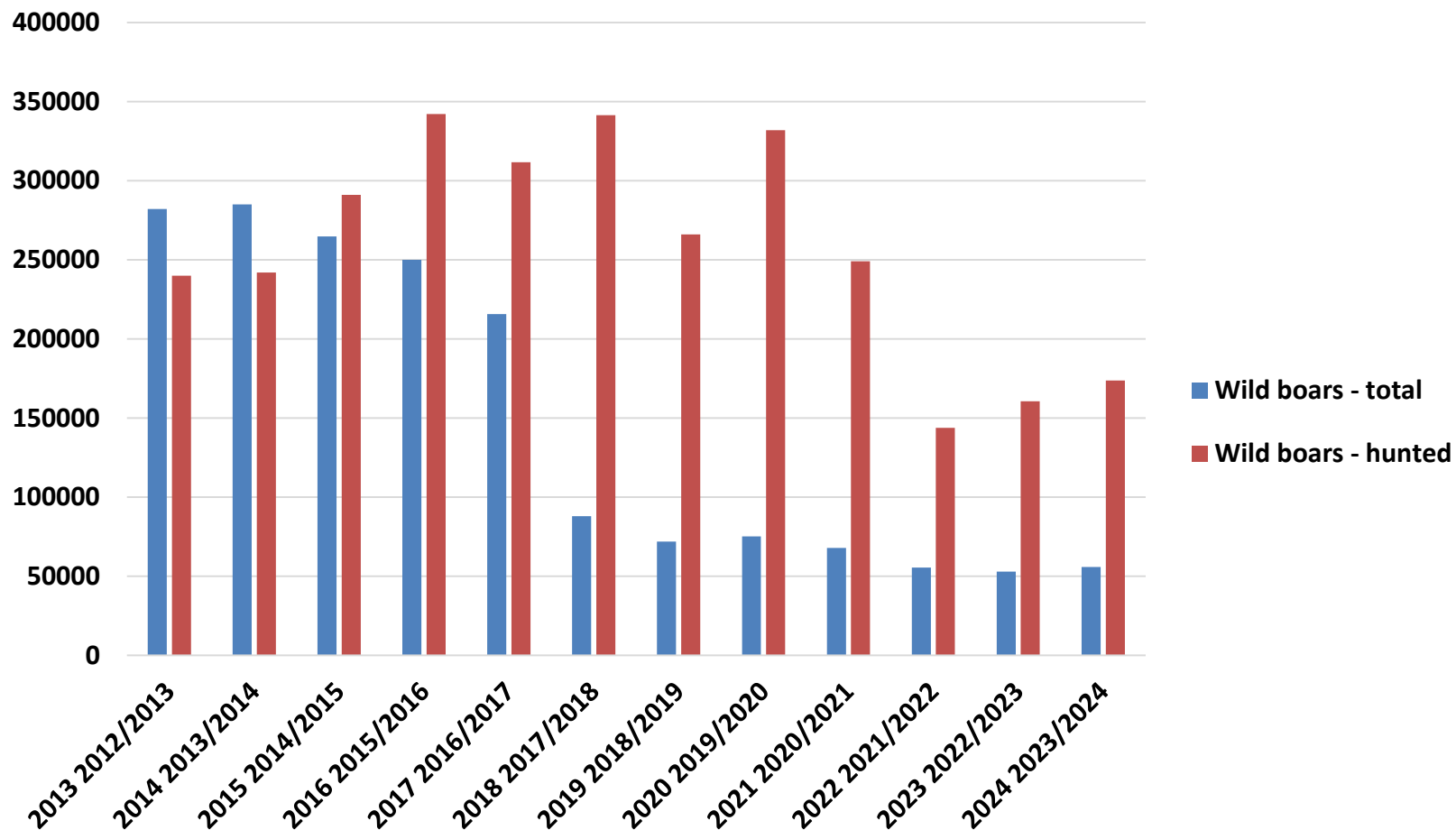

ASF u dzików w Polsce

Wdrożone działania mające na celu zwalczanie choroby u dzików:

- Wyszukiwanie zwłok dzików,
- Odstrzał regularny dzików i dodatkowy odstrzał sanitarny,
- ogrodzenie nowych obszarów ASF (u dzików),
- bierny monitoring nad zwierzętami znalezionymi martwymi i zabitymi na drogach,
- aktywny monitoring nad upolowanymi zwierzętami.

Odstrzał dzików w Polsce

Monitoring bierny (strefy II-III)

Rok	Strefy II i III					
	Dziki padłe			Dziki zabite w wypadkach komunikacyjnych		
	badane	ASF(+)	% ASF(+)	badane	ASF(+)	% ASF(+)
2014	115	46	40,00%	68	0	0%
2015	130	67	51,00%	53	0	0%
2016	149	63	42,00%	95	3	3,15%
2017	1241	879	70,80%	137	6	4,38%
2018	4732	3453	72,97%	709	63	8,89%
2019	4699	3065	65,23%	1384	36	2,60%
2020	7156	5014	70,07%	1846	74	4,01%
2021	5349	3671	68,63%	1530	61	3,99%
2022	2758	1567	58,82%	1695	35	2,07%
2023	4752	2975	62,61%	1684	51	3,03%
2024	4308	2468	57,29%	2524	44	1,74%
2025	7654	4887	63,85%	3420	123	3,60%

Monitoring bierny (cały kraj)

Rok	Cały kraj					
	Dziki padłe			Dziki zabite w wypadkach komunikacyjnych		
	badane	ASF(+)	% ASF(+)	badano	ASF(+)	% ASF(+)
2017	3003	988	32,90%	5743	19	0,33%
2018	7003	3689	52,67%	5894	74	1,25%
2019	6468	3145	48,62%	10250	48	0,47%
2020	8409	5066	60,25%	8086	75	0,93%
2021	6159	3699	60,06%	5869	66	1,13%
2022	3295	1589	48,23%	4991	37	0,74%
2023	5617	3035	54,03%	5063	54	1,07%
2024	5385	2566	47,65%	6010	48	0,80%
2025	9064	5007	55,24%	8073	133	1,65%

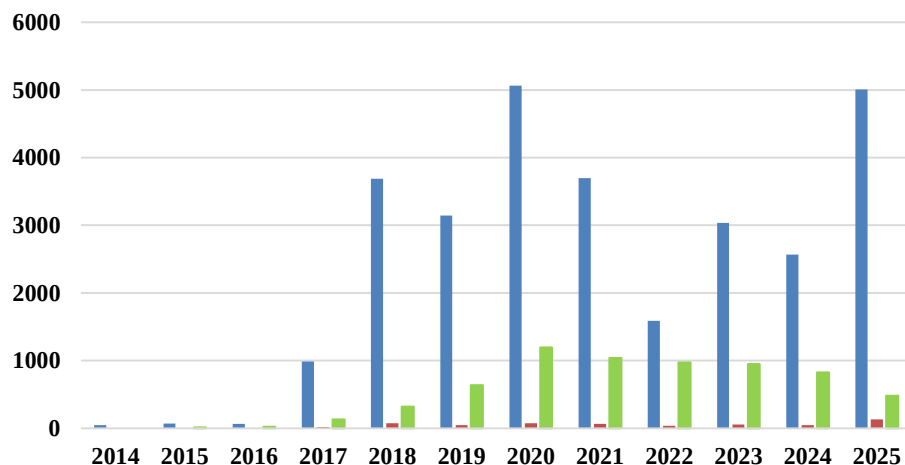
Monitoring czynny (strefy II-III)

Rok	Strefy II i III (dziki odstrzelone)		
	badane	ASF(+)	% ASF(+)
2015	3387	14	0,41%
2016	4221	24	0,56%
2017	6016	117	1,95%
2018	20590	303	1,47%
2019	41758	612	1,47%
2020	83962	1184	1,41%
2021	70282	1026	1,46%
2022	75508	956	1,27%
2023	78319	940	1,20%
2024	84950	809	0,95%
2025	124648	456	0,37%

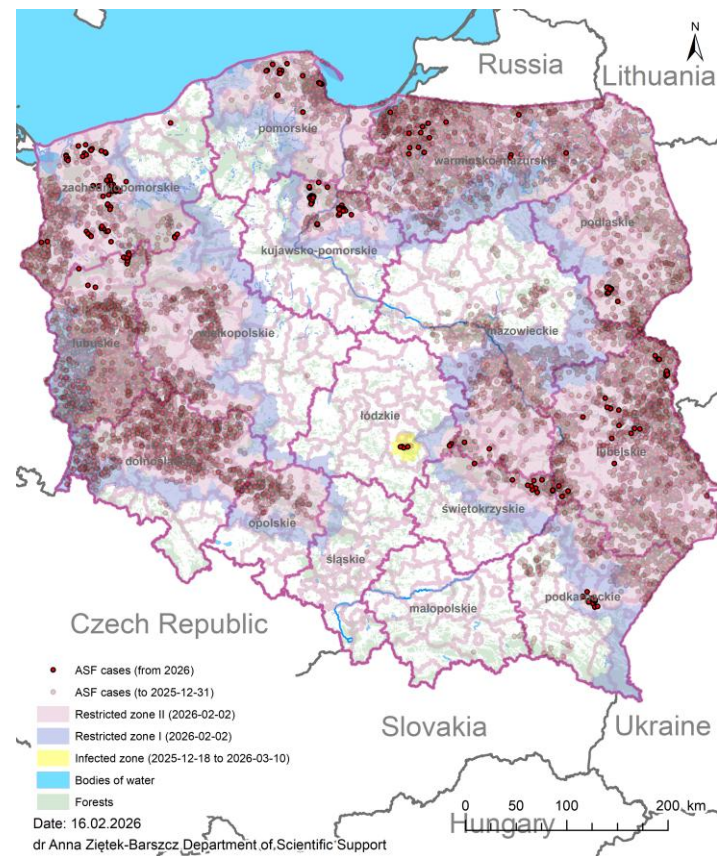
Monitoring czynny (strefy I-III)

Rok	Cały kraj (dziki odstrzelone)		
	badane	ASF(+)	% ASF(+)
2017	16440	133	0,81%
2018	37426	320	0,86%
2019	65729	637	0,97%
2020	129530	1193	0,92%
2021	126938	1039	0,82%
2022	130006	974	0,75%
2023	128843	951	0,74%
2024	130828	826	0,63%
2025	177017	480	0,27%

Afrykański pomór świń u dzików

- Passive surveillance - found dead
- Passive surveillance - roadkilled
- Active surveillance - hunted

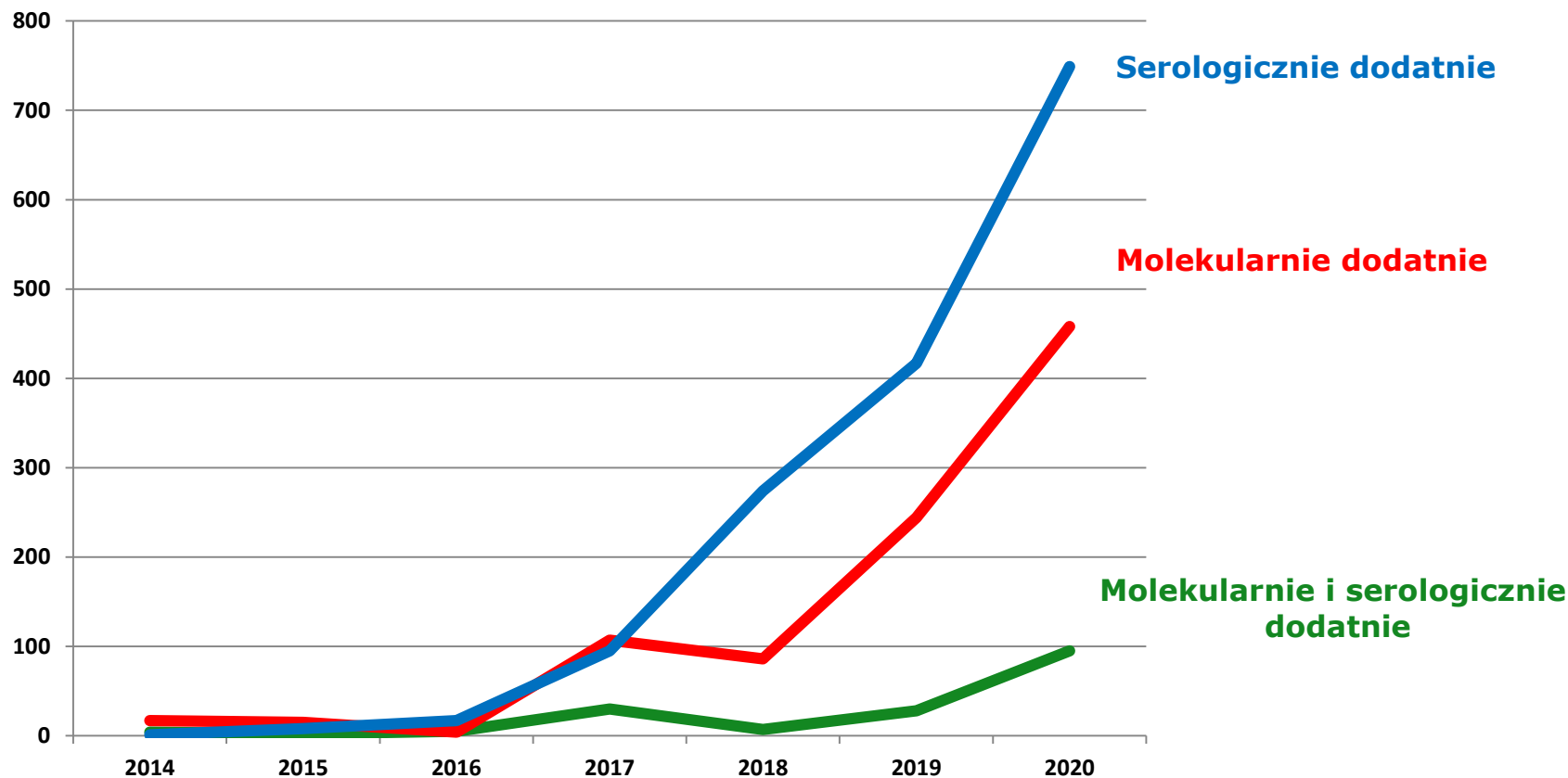
Year	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Outbreaks	30	53	80	741	2443	2477	4156	3214	2113	2686	2311	3429	1647*

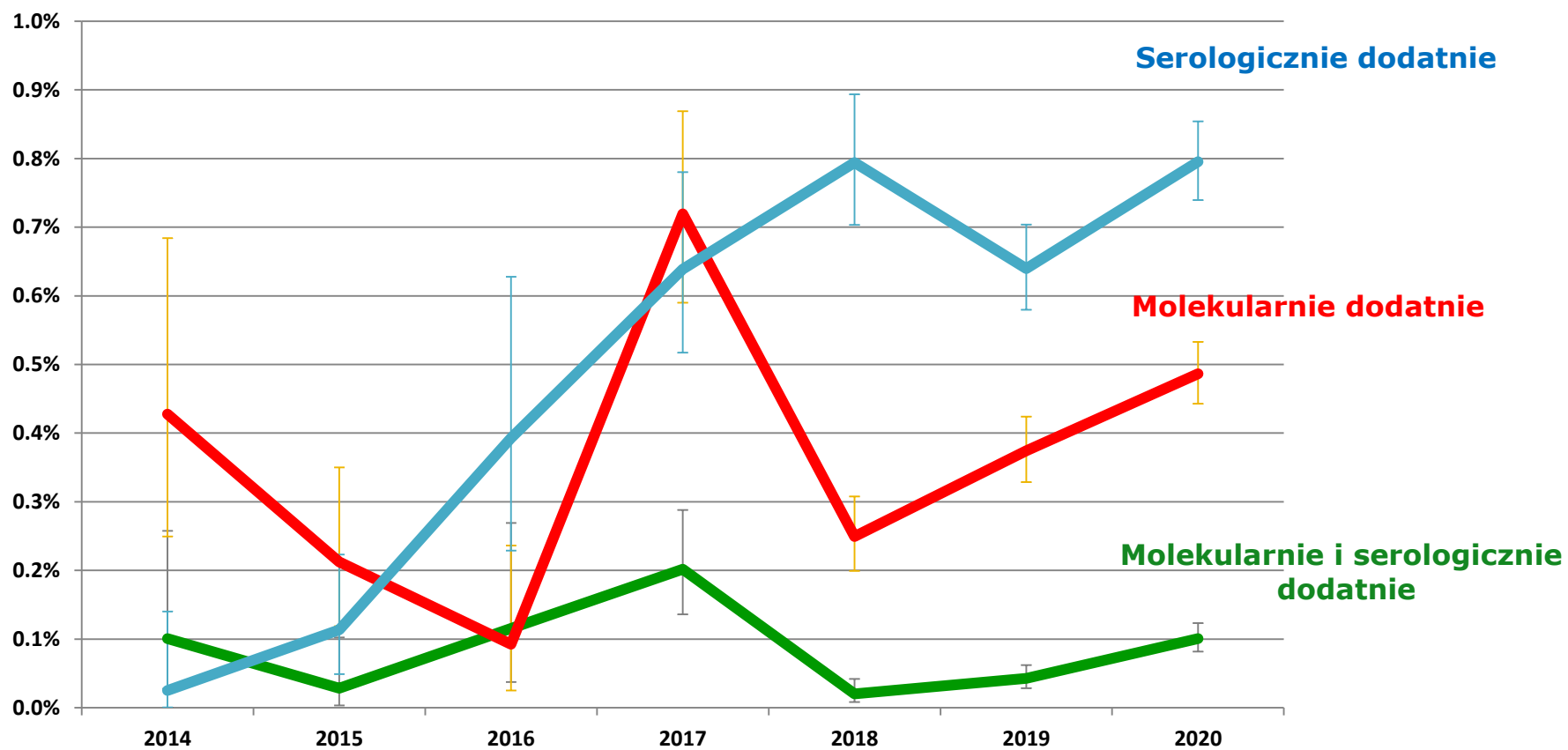
**Eksperci, z zakresu ASF
zakładali,
że przebieg ASF będzie
podobny do przebiegu CSF**

*„ASFV zabije dziki
szybciej niż myśliwi
a choroba w ciągu
„roku sięgnie granicę zachodnią”*

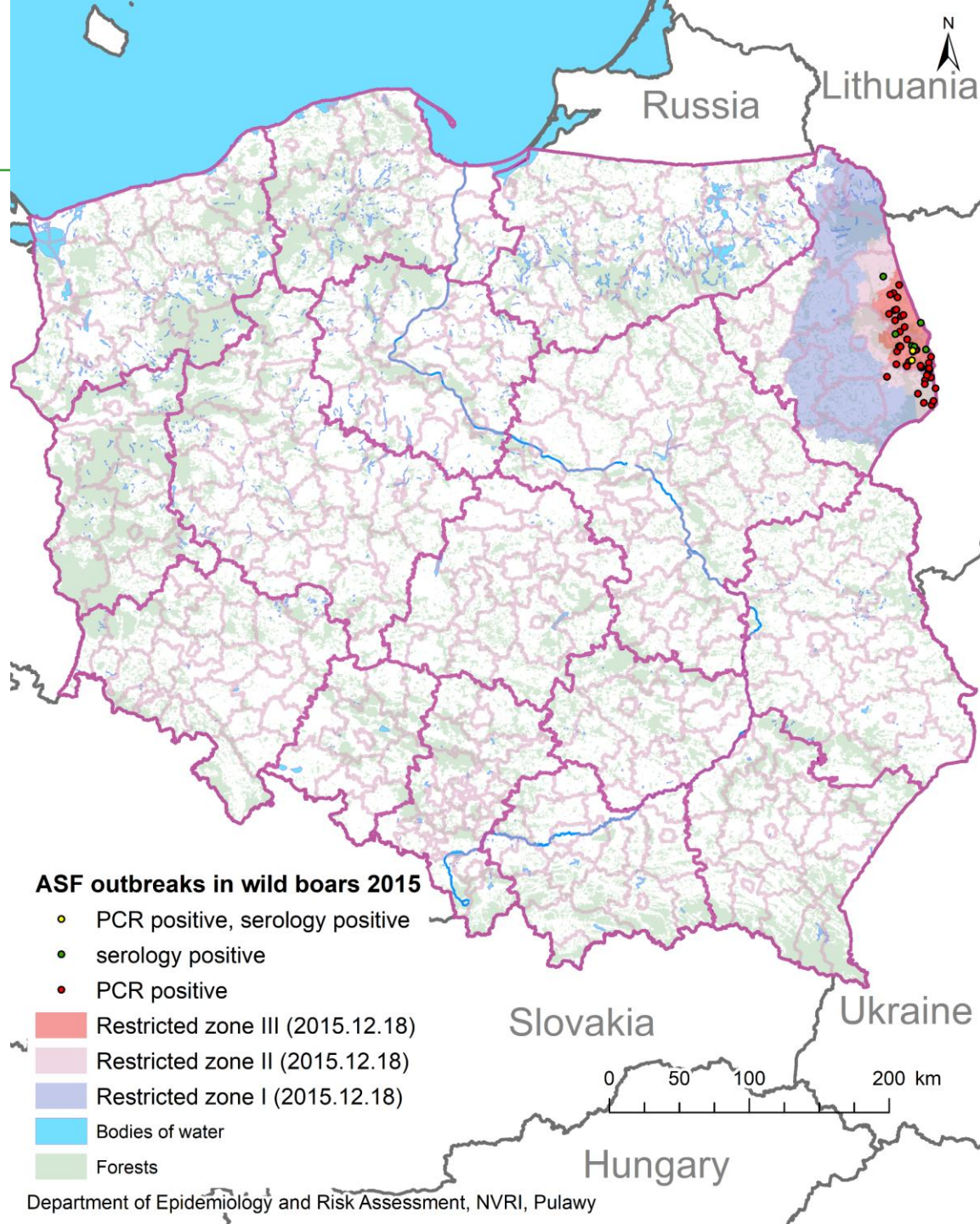
ASFV – endemia w Polsce

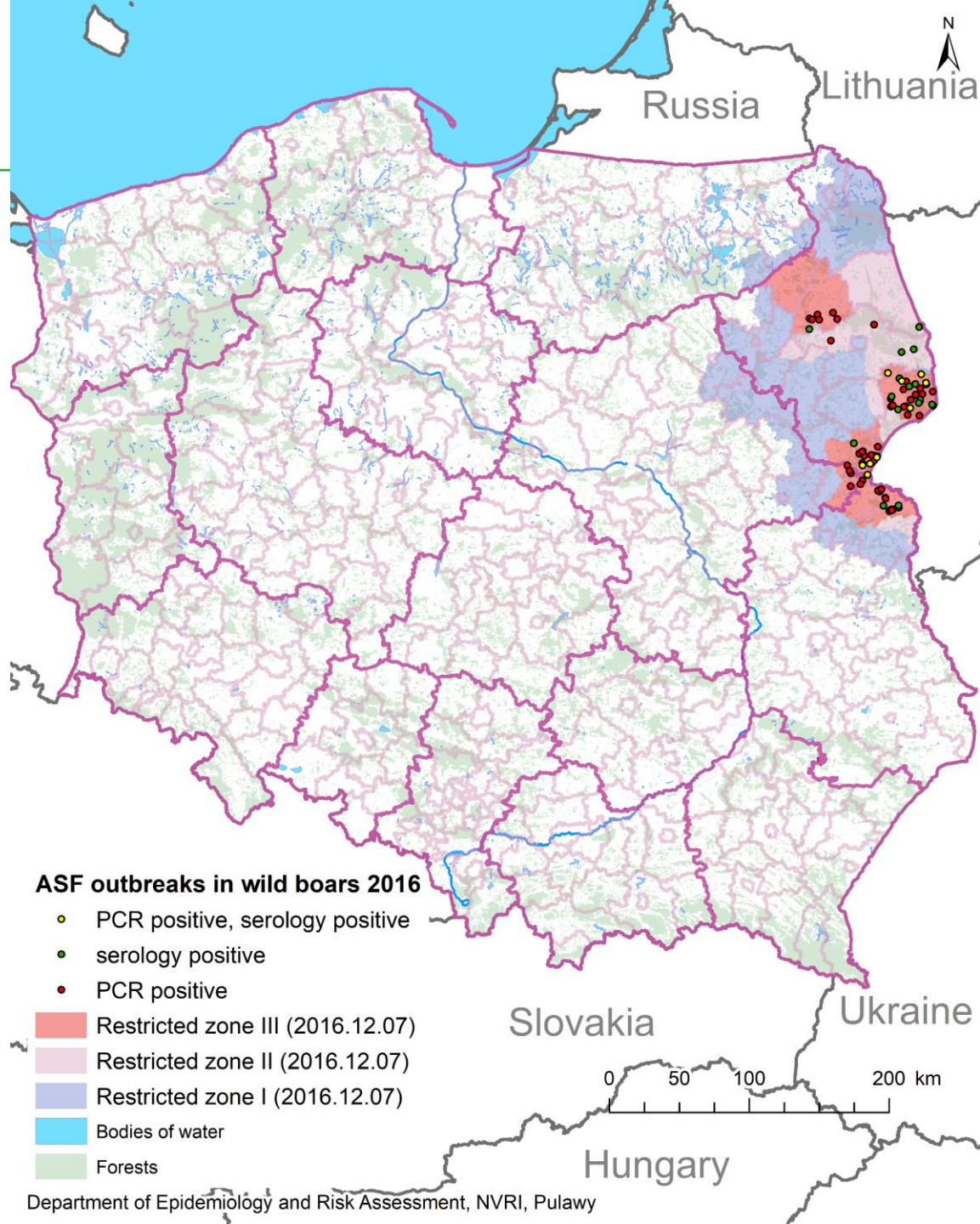
Monitoring czynny

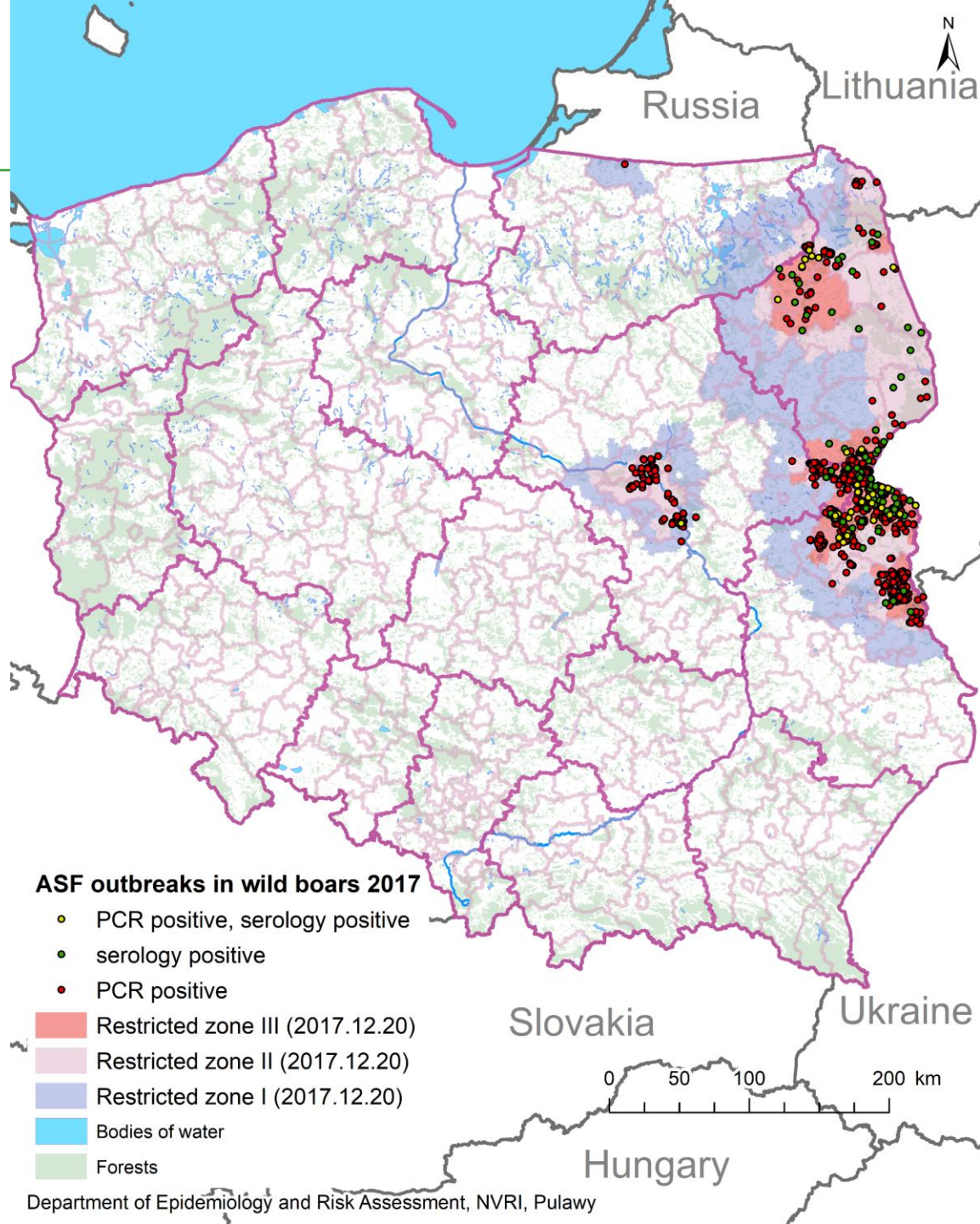

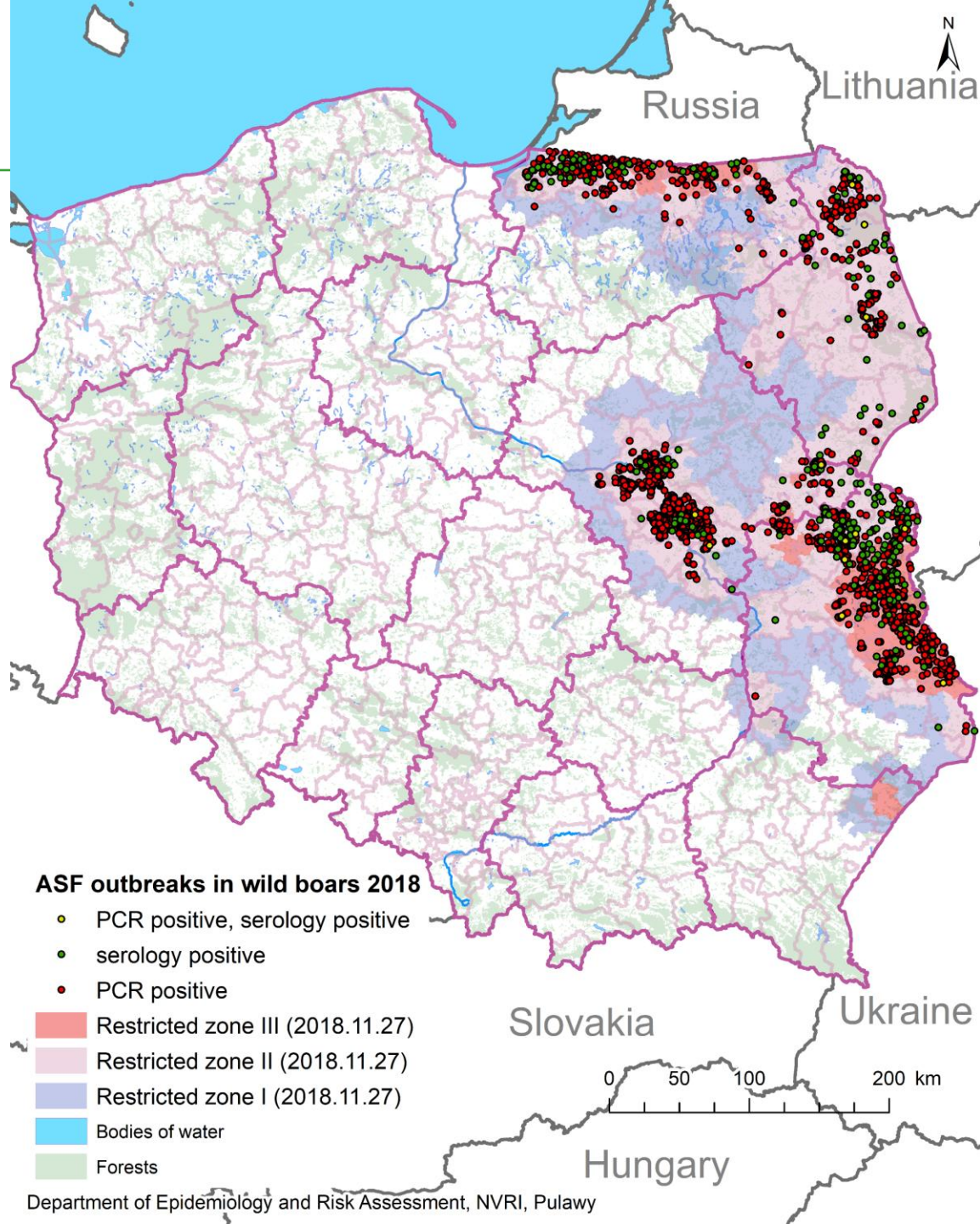

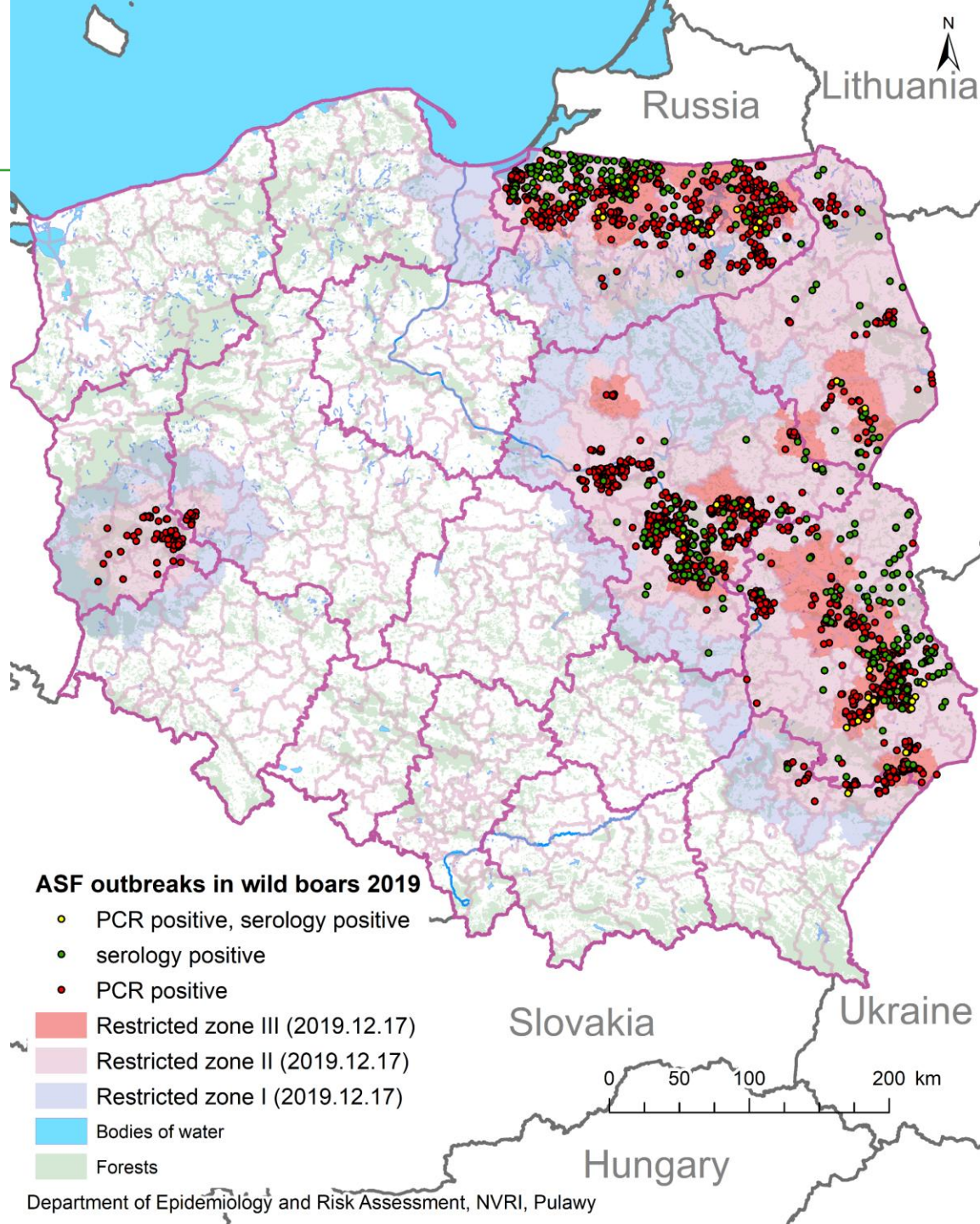

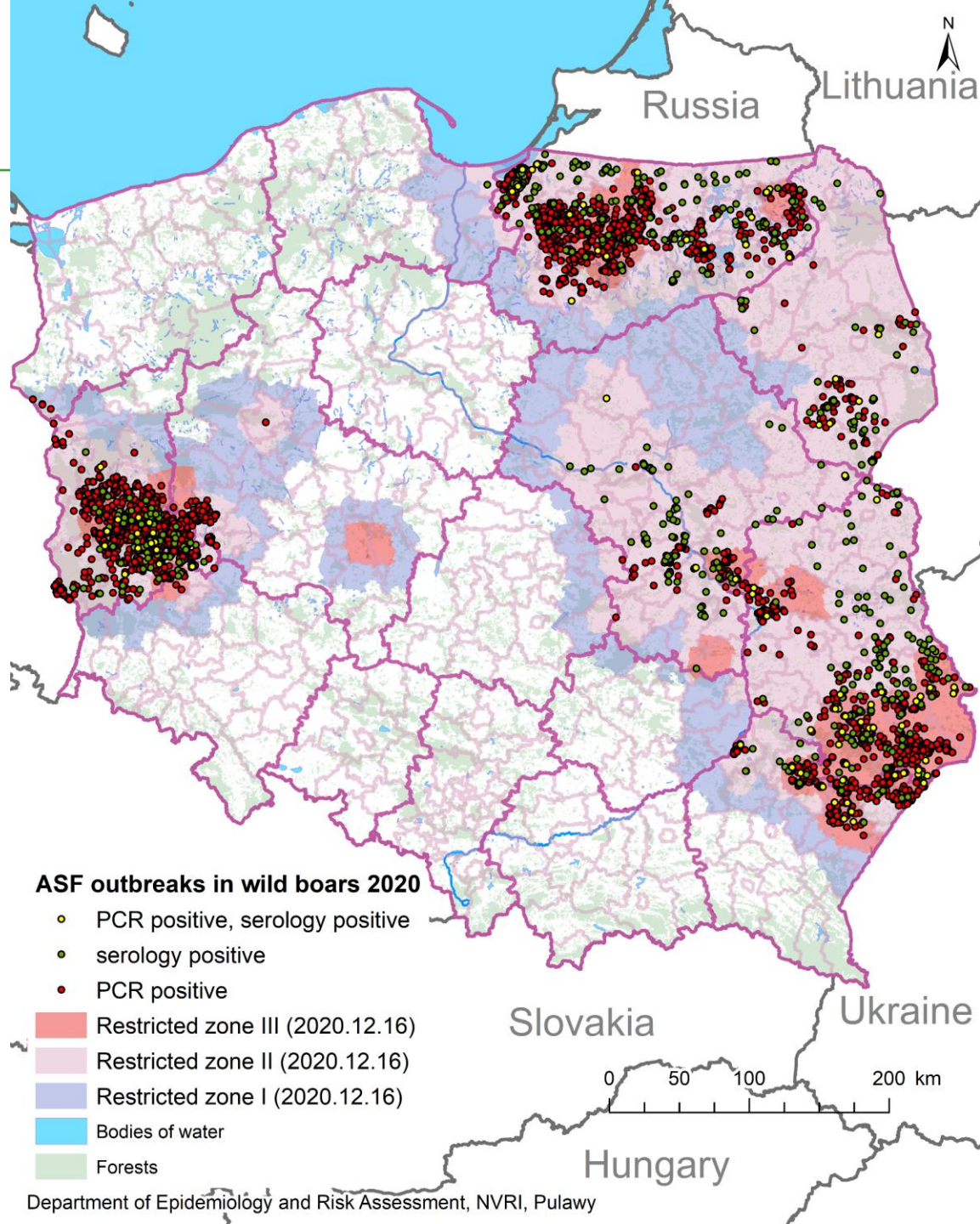

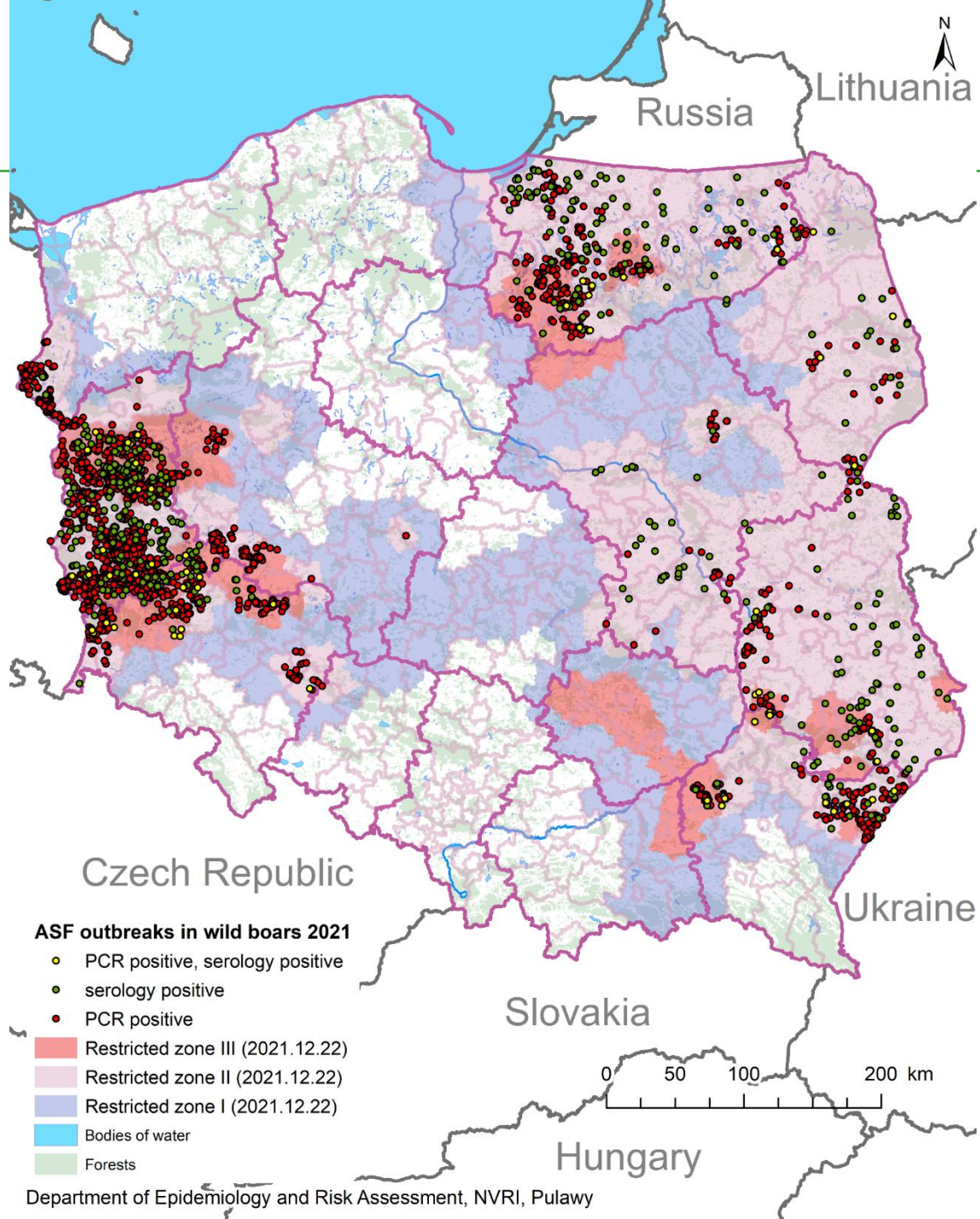

Koinfekcja u dzików: PCV3 - ASFV

Article

Porcine Circovirus Type 3 (PCV3) in Poland: Prevalence in Wild Boar Population in Connection with African Swine Fever (ASF)

Maciej Piotr Frant ^{1,*} , Natalia Mazur-Panasiuk ² , Anna Gal-Cisoń ¹, Łukasz Bocian ³, Magdalena Łyjak ¹ and Anna Szczotka-Bochniarz ^{1,4}

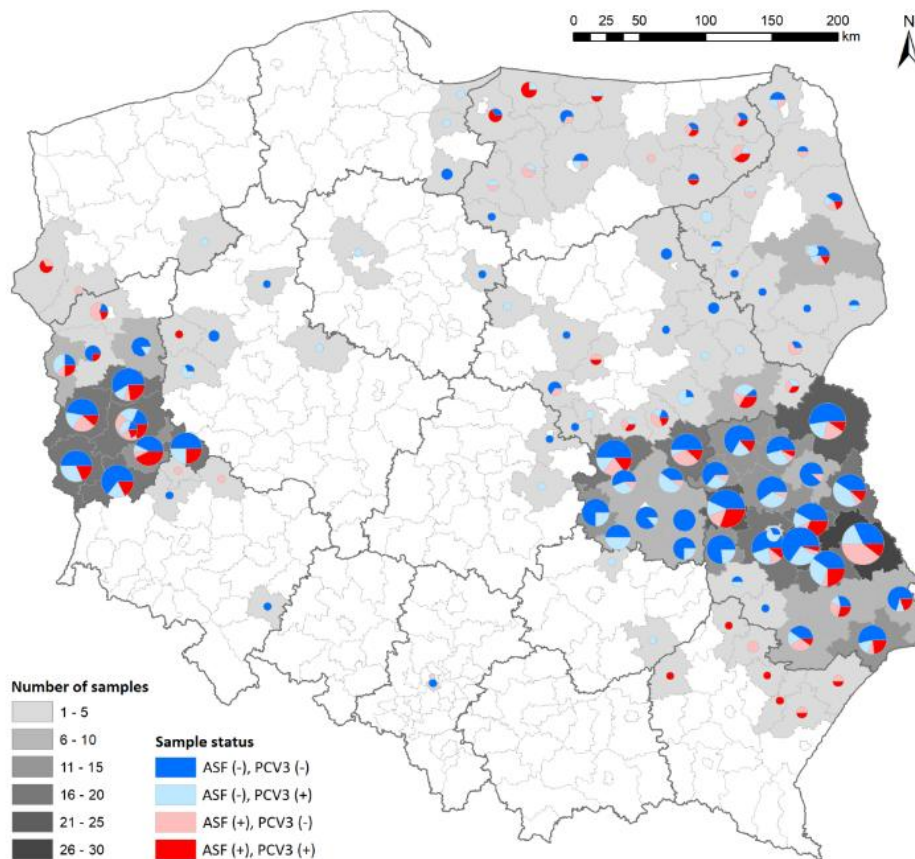

Figure 1. The distribution of the analyzed samples in Poland (map divided into voivodships).

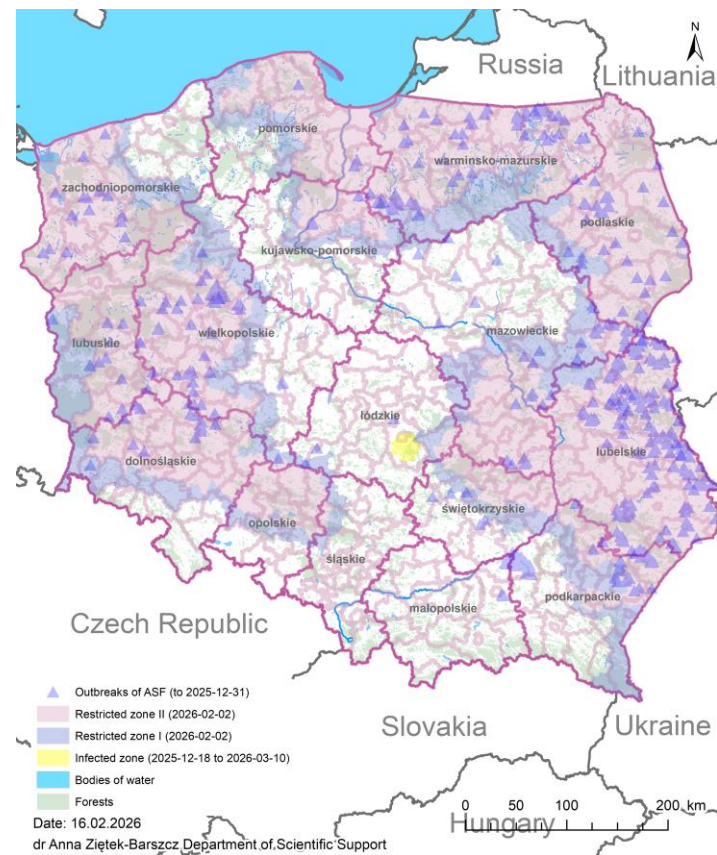
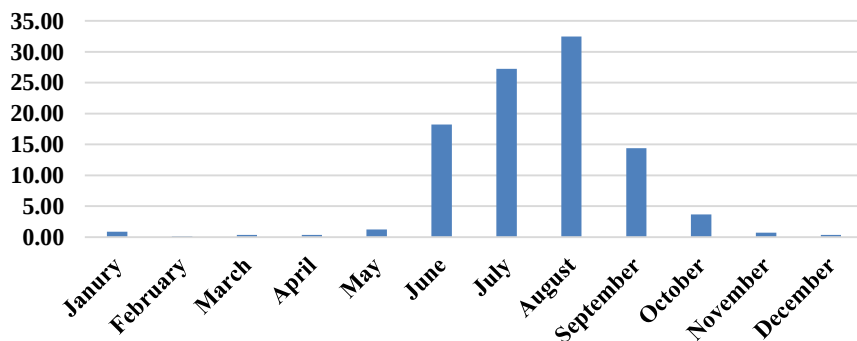
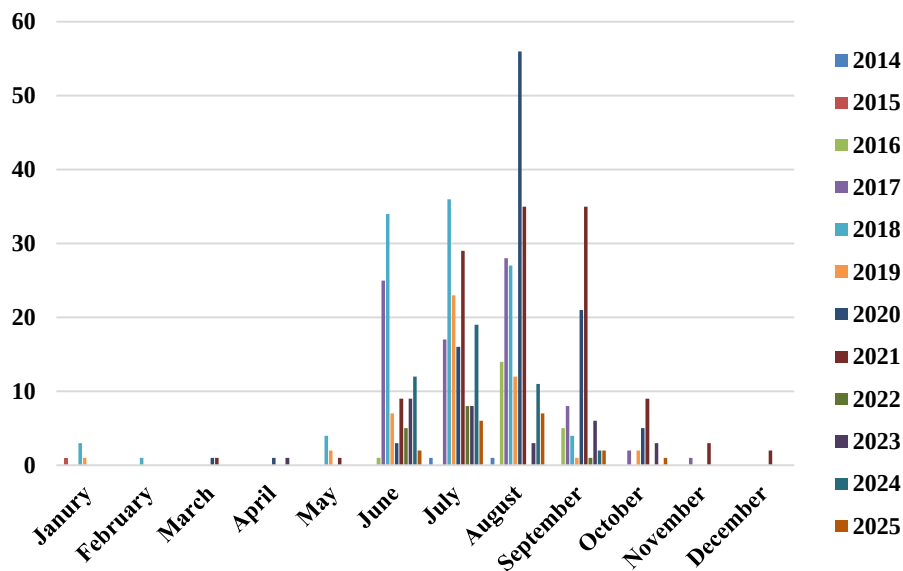
- ✓ PCV3 występuje powszechnie w populacji dzików
- ✓ PCV4 nie występuje w populacji dzików w Polsce
- ✓ Otrzymano 10 pełnych genomów PCV3, w tym 7 od dzików ASF(+) – wszystkie należały do kladu 3a
- ✓ PCV3 występował dwa razy częściej u zwierząt dotkniętych ASF niż u zwierząt wolnych od tej choroby.

Obserwacje dotyczące ASF u świń w Polsce

JAK CHRONIĆ GOSPODARSTWO PRZED ASF?

- Przestrzegaj wymagań określonych w przepisach prawnych.
- Wprowadzaj do gospodarstw świnie oraz paszę z pewnego źródła.
- Zmieniaj odzież i buty przed wejściem do chlewni.
- Myj i dezynfekuj ręce przed wejściem do chlewni.
- Dbaj o czystość sprzętu używanego w gospodarstwie szczególnie do obsługi świń.
- Ogranicz do niezbędnego minimum dostęp do chlewni osób postronnych.
- Zabezpiecz gospodarstwo przed dostępem zwierząt dzikich.

Sezonowość afrykańskiego pomoru świń u świń

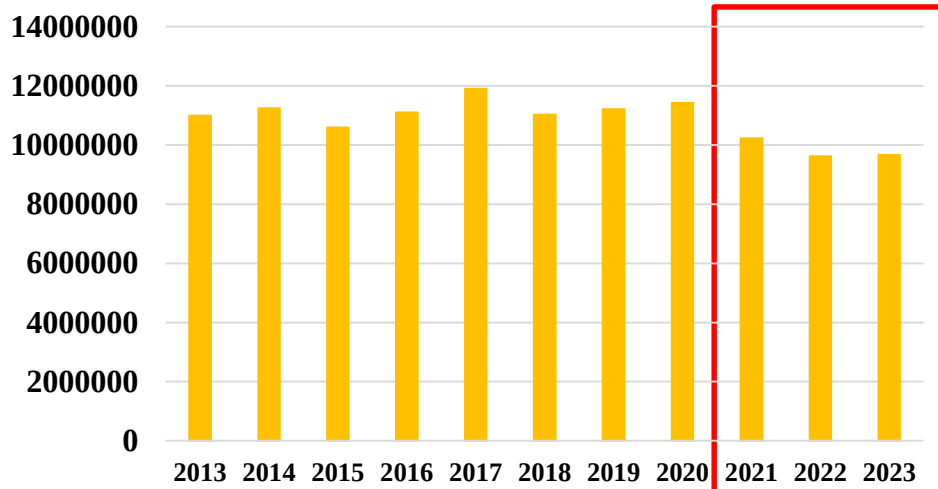
Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Ogniska	2	1	20	81	109	48	103	124	14	30	44	18	8*

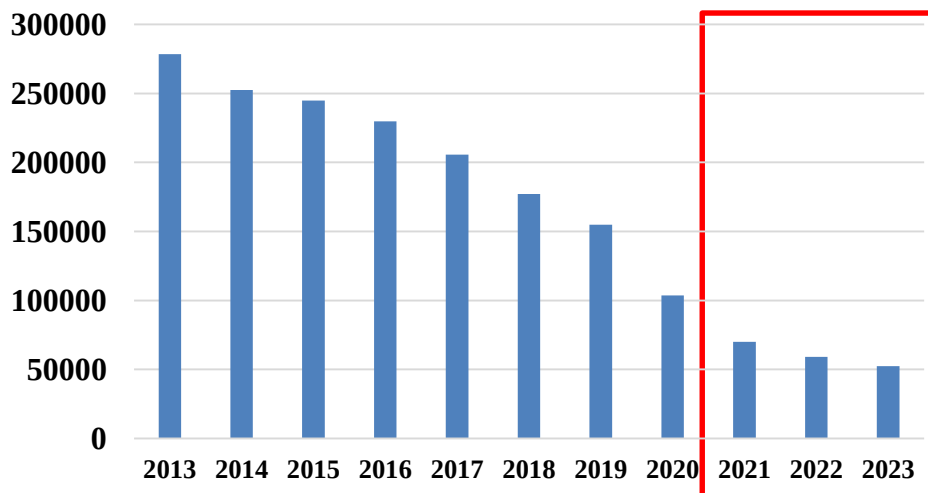
*stan na: 10.09.2026

Wpływ ASF na rynek trzody chlewnej w Polsce

Świnie w Polsce

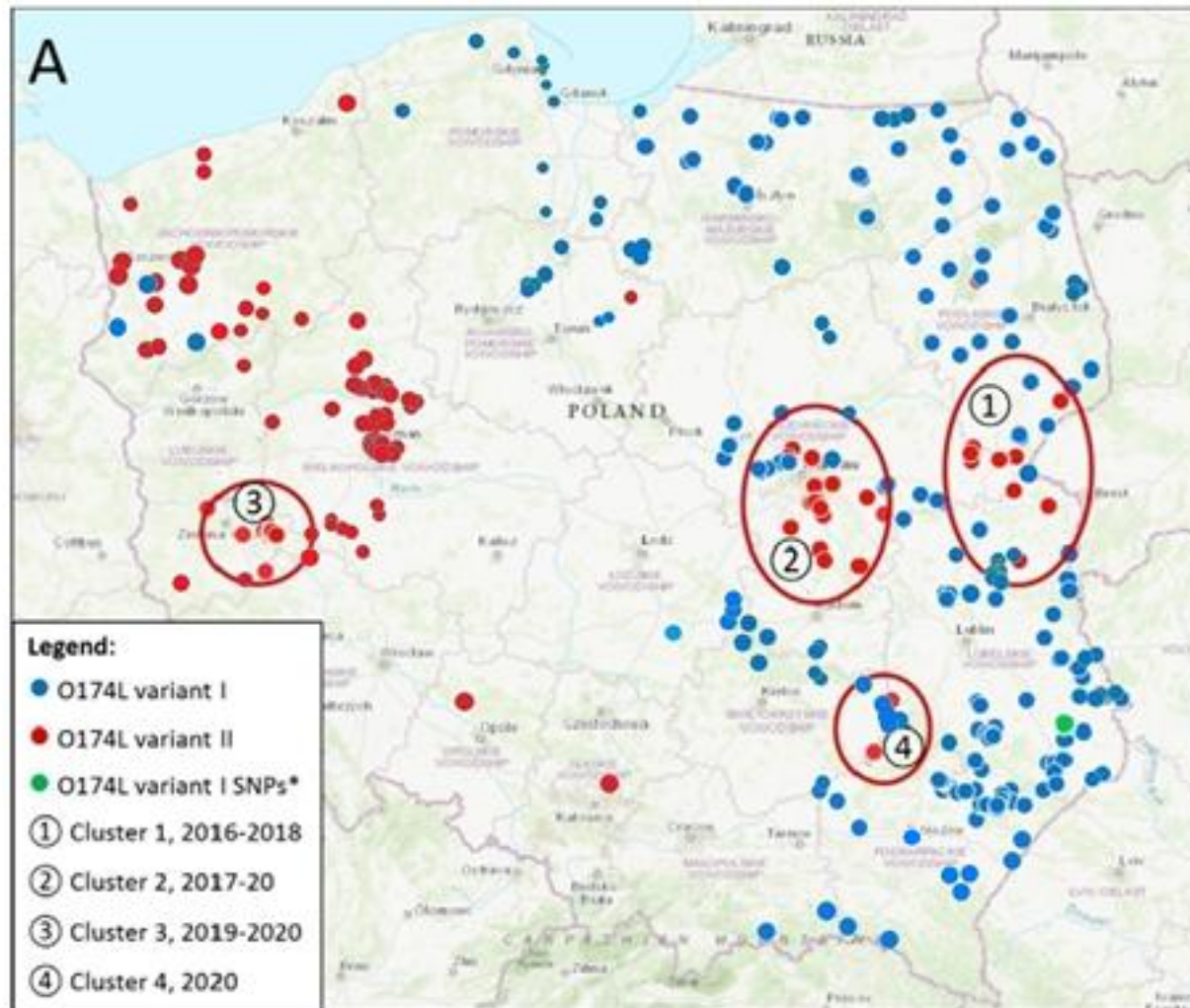

Stada świń

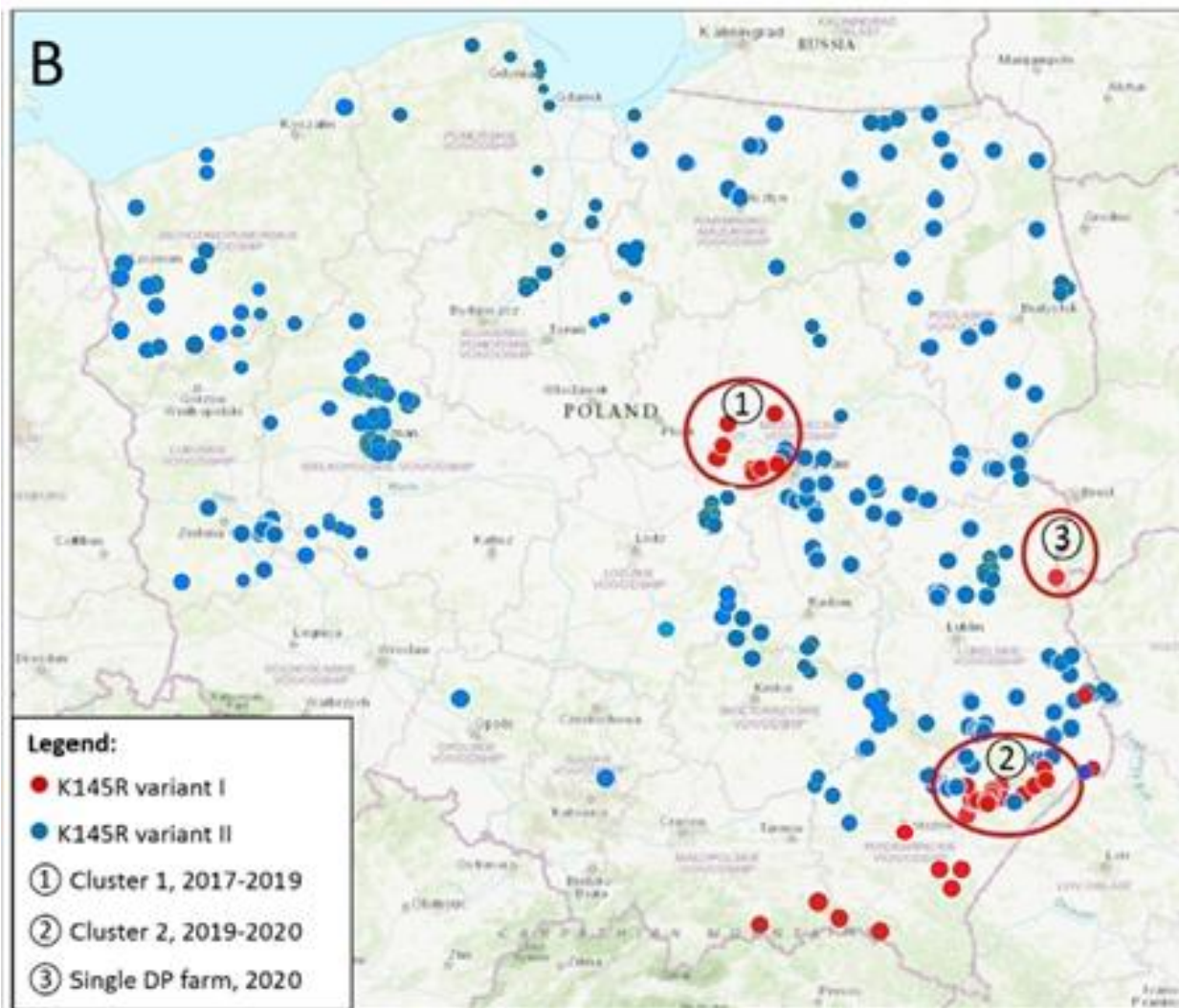

Dochodzenie epizootyczne: genetyka ASFV

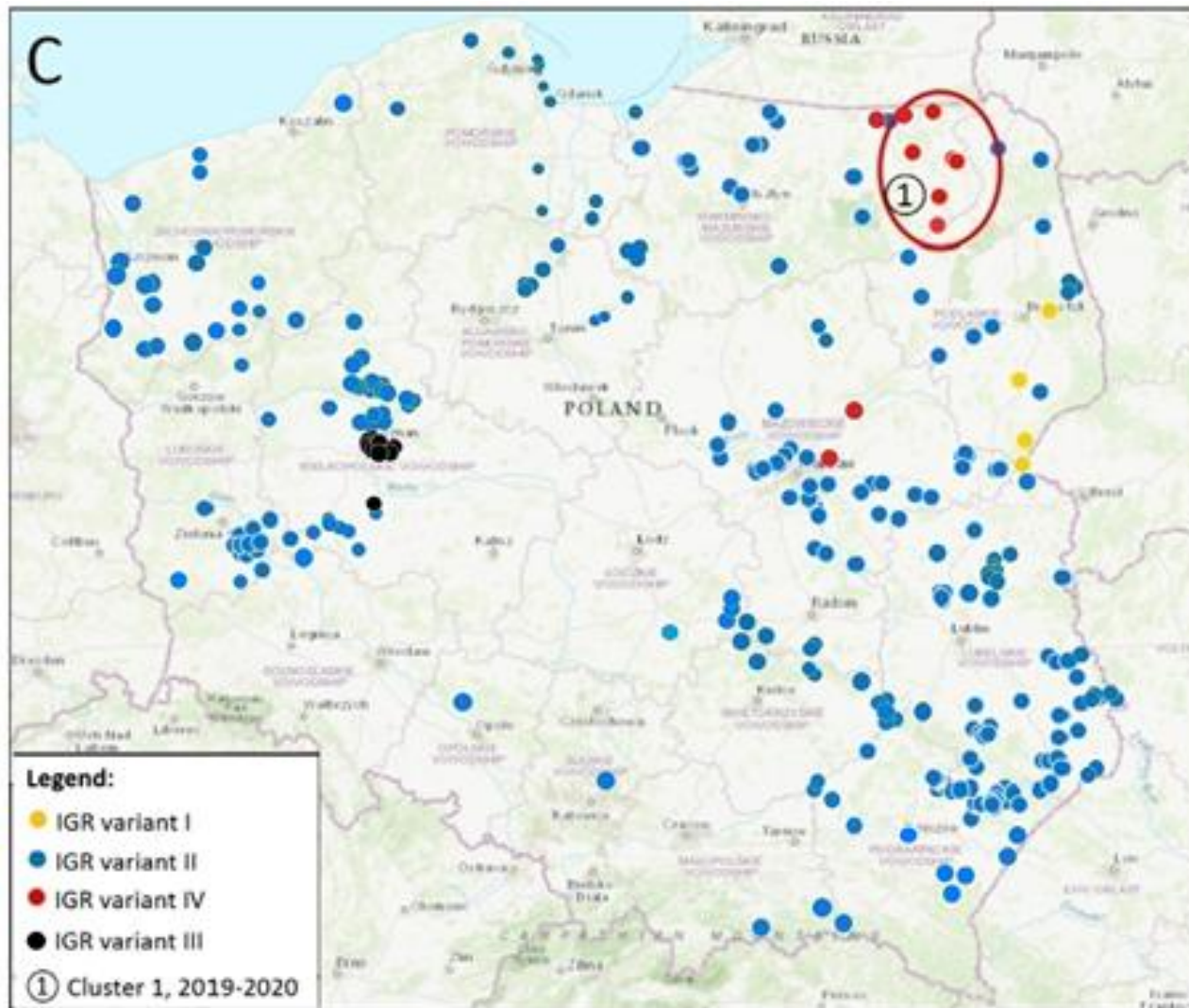
O174L

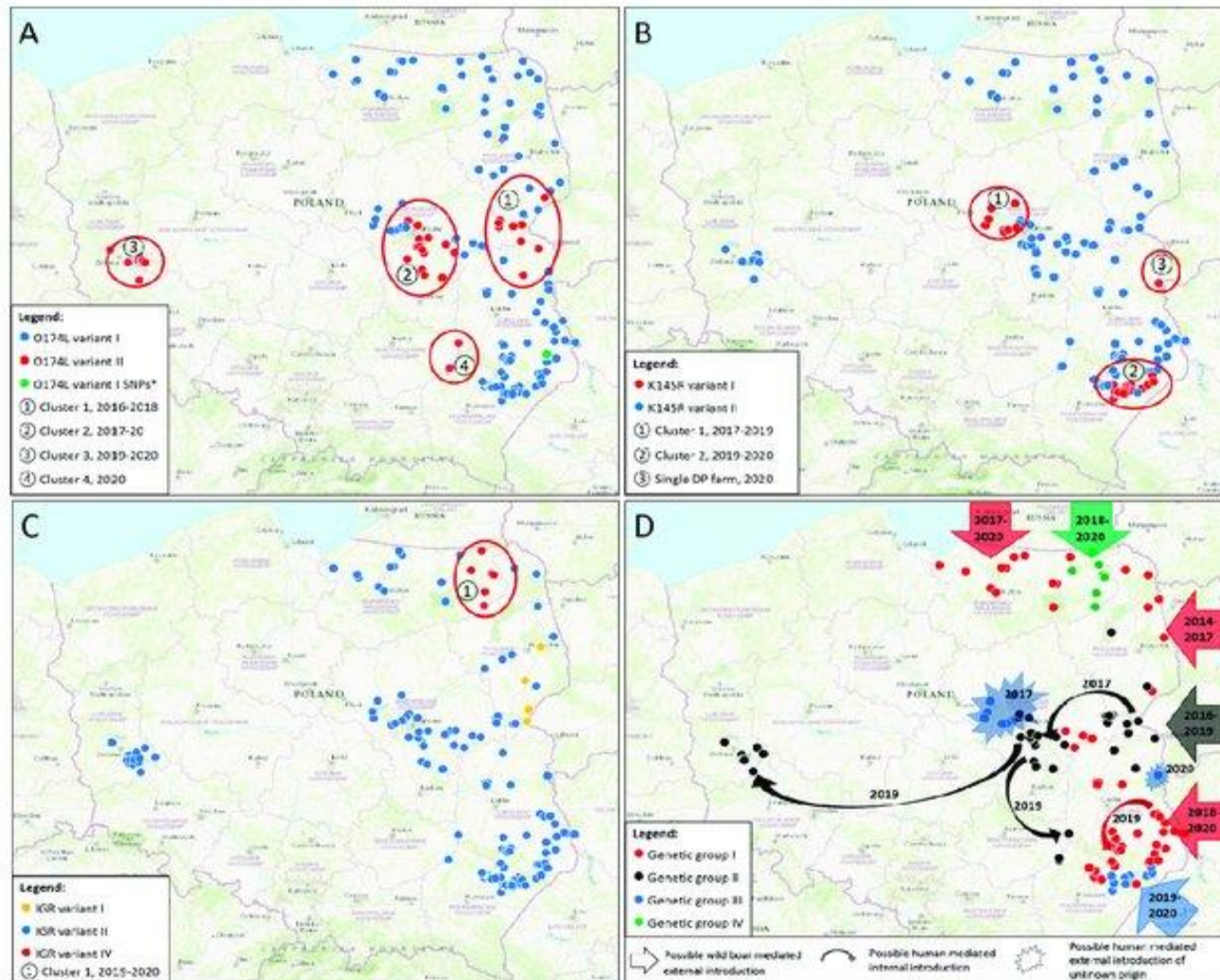
K145R

IGR

O174L, K145R, oraz IGR I73R/I329L

**Dziękuję
za uwagę**

